

Dokument nr. 15:38

(2002-2003)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 740

Innlevert 1. september 2003 av stortingsrepresentant Thorbjørn Jagland

Besvart 9. september 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vi er kjent med at det for en rekke studenter med funksjonshemming som dysleksi, opplever ulik behandling ved ulike institusjoner når det gjelder tilrettelegging med gjennomføring av f.eks. eksamen. Noen får tilretteleggelse, andre ikke. Det resulterer i at studenter er prisgitt den enkeltes institusjons vilje til tilrettelegging og veldig ulik praksis.

Hvilke initiativ vil statsråden ta for å sikre at også studenter med funksjonshemming får tilrettelagt undervisning og eksamen uavhengig av utdanningsinstitusjon?»

BEGRUNNELSE:

Et av hovedformålene med kvalitetsreformen er at utdanningsinstitusjonene er forpliktet til å gi studentene god oppfølging og godt tilbud. Ifølge lov om universiteter og høyskoler skal utdanningsinstitusjonene så langt det er mulig legge til rette for studiesituasjonen for studenter med særskilte behov. Vi er kjent med et tilfelle der en student har fått avvist ønske om tilrettelegging av eksamen ved en institusjon, og der en annen student har fått innvilget lignende ønske om tilrettelegging.

Svar:

Jeg vil innledningsvis peke på at det er et mål at høyere utdanning skal legges til rette slik at også funksjonshemmede studenter kan tas opp til og gjennomføre utdanningen. Gjennomføring av høyere utdanning er i stor grad avhengig av et godt og inkluderende læringsmiljø. Dette begrepet omfatter studie-

opplegg, undervisning, rådgivning, og når det gjelder funksjonshemmede også tilrettelegging av utdanningen. Institusjonene har ansvaret for studentenes læringsmiljø. At dette ansvaret også gjelder i forhold til funksjonshemmede studenter, er skjerpet og presisert i den reviderte universitets- og høyskoleloven (jf. Ot.prp. nr. 40 (2001-2002)). I § 44 i nr. 5 i loven heter det:

"Institusjonene skal, så langt det er mulig og rimelig, legge studiesituasjonen til rette for studenter med særskilte behov. Tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles ved eksamen."

Det er opp til institusjonene å vurdere hvordan studier og eksamensformer kan legges til rette uten at dette fører til en reduksjon av de faglige krav som må stilles. Jeg vil i denne sammenheng peke på at alle studenter nå har fått en lovfestet rett til individuell utdanningsplan. En slik plan vil kunne sikre et tettere og mer forpliktende forhold mellom institusjonen og den enkelte student. Planen skal vise hvordan institusjonen legger til rette for at studenter kan gjennomføre en utdanning på angitt tid, og den vil kunne være et nyttig redskap for å planlegge studiene for funksjonshemmede. Riktig brukt bør slike planer, sammen med andre bestemmelser i universitets- og høyskoleloven, nettopp bidra til å bevisstgjøre institusjonen om sitt ansvar for tilrettelegging av studiesituasjonen for studenter med særskilte behov.

Jeg er opptatt av at universitets- og høyskolelovens bestemmelser følges opp av sektoren, og har forventninger til at de nye bestemmelsene vil styrke funksjonshemmedes stilling. Departementet vil også

i aktuelle fora, som f.eks. gjennom etatsstyrings- og styringsdialogmøter, følge opp hvordan universiteter

og høyskoler håndterer utfordringer knyttet til tilrettelegging for denne studentgruppen.

SPØRSMÅL NR. 741

Innlevert 1. september 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 11. september 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«I Innst. O. nr. 123 (2000-2001) legger Stortinget klare føringer for at nye havbrukskonsesjoner primært skal tildeles søkere som har mindre enn to konsesjoner fra før, og der eierskapet er nasjonalt, fortrinnsvis lokalt. Høy konsesjonspris fastsatt av Regjeringen førte til at potensielle lokale søkere i første utlysingsrunde hadde problemer med startfinansieringen.

Hvordan er eierskapet sammensatt i de konsesjoner som er tildelt etter 2. utlysing?»

BEGRUNNELSE:

Kystpartiet er kjent med at lokale søkere på Utsira, som var utpekt til å få en av de utlyste konsesjonene, ikke fikk den konsesjonen de søkte om, til tross for at finansieringsgrunnlaget var avklart med 100 pst. lokalt eierskap. Den konsesjonen som var tiltenkt Utsira, ble i stedet tildelt Finnøy, der eierskapet er delt mellom lokale eiere og Nutreco, som er et internasjonalt selskap og største konsesjonshaver i Norge. Spesielt på bakgrunn av at Nutreco i løpet av sommeren har nedlagt et par hundre arbeidsplasser i sårbare distriktskommuner, finner Kystpartiet det merkelig at dette selskapet ble favorisert på bekostning av lokale søkere på Utsira.

Svar:

Da tildelingsrunden høsten 2002 var gjennomført gjenstod det fortsatt elleve konsesjoner som ikke var blitt tildelt fordi søkerselskapene hadde takket nei til tilsagnene om konsesjon. Dette gjaldt ti konsesjoner i Finnmark og én konsesjon i Rogaland. For å sikre andre interessenter mulighet til å få tildelt konsesjon, ble det besluttet å lyse ut konsesjonene på nytt i de samme fylkene, men uten den kommunevise forde-

lingen som lå til grunn ved første gangs utlysing. Fiskeridepartementet la ved annen gangs utlysing ikke opp til at søkere fra Utsira skulle gis prioritet.

Fiskeridirektoratet foretok utlysingen 14. april 2003. Ved søknadsfristens utløp var det ikke innkommet søknader i Finnmark, men fem interessenter hadde meldt seg til konsesjonen i Rogaland. Fiskeridirektoratet Region Rogaland fattet 19. august 2003 vedtak om tildeling av konsesjonen til selskapet Finnøy Fisk AS.

Av regionkontorets vedtak fremkommer det bl.a. følgende:

- Selskapet har siden 14. august 1973 drevet med matfiskproduksjon av laksefisk med kun én konsesjon med registrering R/f.1.
- En ny konsesjon integrert i interessentenes virksomhet, vil innebære en vesentlig styrking av virksomheten, og dette anses igjen til å bidra til økt virksomhet i regionen og for næringen.
- Selskapet har følgende eierstruktur:
 - Knut Naaden 28,57 pst.
 - Ketil Naaden 15,52 pst.
 - Ole Jan Naaden 10,86 pst.
 - Marine Harvest Rogaland AS 45,05 pst.

Ved prioriteringen av de fem søkerne har Fiskeridirektoratets regionkontor lagt til grunn at søknaden fra Finnøy Fisk AS var den av søknadene som best oppfylte formålet med tildelingen. Det er altså ikke slik at eierskap alene skal være avgjørende for tildeling.

Foreløpig er det ikke innkommet klager fra de andre søkerne til denne konsesjonen, men jeg kan opplyse om at eventuelle klager vil bli vurdert av Fiskeridirektoratet sentralt.

SPØRSMÅL NR. 742**Innlevert 1. september 2003 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa****Besvart 9. september 2003 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet****Spørsmål:**

«Vil statsråden gjere noko for å imøtekomma Folkeuniversitetet si oppmoding om føreseielege økonomiske ordningar for dei mange tusen einskildpersonane som tek universitets- og høgskuleeksamenar som privatistar?»

GRUNNGJEVING:

Eg viser til brev av 18. august frå Folkeuniversitetet til statsråden der det vert uttrykt stor uro i forhold til fastsetjing av eksamensgebyr for privatistar. Å ha høve til å fylgja undervisning frå heimstaden sin gir langt fleire høve til å sikra seg formell kompetanse. Det er krevjande for den einskilde dette gjeld, fordi ein ofte kombinerer studiar med arbeid eller sosiale plikter. I ei tid med aukande arbeidsløyse bør det etter mitt syn verdsetjast ekstra høgt frå samfunnet si side at mange nyttar dette høvet til ytterlegare fagkompetanse. Senterpartiet meiner det er urovekkjande at eksamensgebyra ikkje er fastsette og at det er gjeve signal om at store endringar kan koma. Vi vil be statsråden avverja at dei mange privatistane vert ei eiga stor inntektskjelde for utdanningsinstitusjonane. Eksamensgebyr bør haldast låge. Det vil sikra flest mogleg høve til å delta. Ein monaleg auke i forhold til dagens satsar, vil verka både kvinne- og distriktsfiendtleg. Folkeuniversitetet ber om prolongering av dagens ordningar ut skuleåret og at ei breitt samansett gruppe førebur naudsynste endringar. Vi ber statsråden visa ansvar og romslegheit og imøtekomma Folkeuniversitetet sine ynskje.

Svar:

Eit av måla med kvalitetsreforma er å få studentane til å lukkast betre med studia sine. For å nå dette målet må utdanningsinstitusjonane ta i bruk meir varierte lærings- og vurderingsformer og gi studentane jamleg tilbakemelding om sitt eige læringsutbytte. Tettare oppfølging av studentane krev ressursar, og utdanningsinstitusjonane må prioritere dei studentane som er tekne opp til studium ved institusjonen. Lov om universiteter og høgskoler gir heimel for sty-

ret til å fastsetje at studentar som ikkje er tekne opp ved institusjonen, skal betale eit eksamensvederlag som dekkjer meirkostnadene ved å halde slik eksamen. Universitet og høgskolar skal ikkje tene pengar på å arrangere eksamen for denne gruppa av studentar. Det går klart fram av lova og merknadene til lova at eksamensgebyret ikkje kan setjast høgare enn dei reelle utgiftene. Når ein no i mindre grad vil arrangere tradisjonelle eksamenar for store grupper av studentar, vil kostnadene for privatisteksamen stige. Dette er naturleg sett i lys av at ein i større grad må utforme eigne eksamenar for denne gruppa for å få prøvd kunnskapane deira.

Eg er samd i at eit desentralisert studietilbod og fjernundervisningstilbod er viktig for å sikre at ein større del av folket kan ta høgare utdanning. Utgangspunktet til Regjeringa er at den statlege finansieringa av desentralisert utdanning skal skje gjennom høgskolane og universiteta. I statsbudsjettet for 2003 vart det fordelt 30 mill. kr til delvis dekking av meirkostnadene høgskolane har ved desentraliserte tilbod. Denne løyvinga omfattar òg studietilbod som høgskolane gir i samarbeid med lokale studiesenter.

Folkeuniversitetet ber om at departementet skal avgjere at dei gamle satsane for eksamensgebyr skal gjelde ut studieåret. Etter § 40 nr. 4 i lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høgskoler er det styret ved den einskilde institusjon som har fullmakt til å fastsetje eksamensgebyr. I saker der Stortinget har gitt avgjerdsrett til institusjonane, ønskjer ikkje departementet å instruere institusjonane i einskildsaker.

Folkeuniversitetet ber også om at det vert sett ned ei breitt samansett gruppe for å vurdere problemstillingar knytte til privatistordninga. Departementet ventar på at det lovutvalet som er nemnt opp for å utgreie ei felles lov for statlege og private utdanningsinstitusjonar, skal levere innstilling. Det er venta at utvalet vil kome med forslag om gjennomgripande endringar i lovverket. Det vil difor etter mitt syn vere naturleg at ein vurderer eventuelle endringar i lova under eitt. Eg vonar at Folkeuniversitetet vil formidle sitt syn på dei aktuelle lovreglane i høyringsrunden.

SPØRSMÅL NR. 743**Innlevert 1. september 2003 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui****Besvart 11. september 2003 av barne- og familieminister Laila Dævøy****Spørsmål:**

«Dersom bidragsyter går konkurs, vil dette da påvirke bidragsutbetalingen til bidragsberettigede barn?»

Svar:

Ja, dersom bidragsyter går konkurs vil dette kunne påvirke bidragsutbetalingen til bidragsberettigede barn både etter dagens regelverk og det regelverk som trer i kraft 1. oktober i år.

Etter det nye regelverket skal bidraget beregnes ut fra hva det koster å forsørge et barn - underholdskostnaden - og ikke som i dag ut fra den bidragspliktiges inntekt. Underholdskostnaden fordeles forholdsmessig mellom foreldrene etter deres inntekter. Som inntekt regnes personinntekt og netto kapitalinntekt over 10 000 kr pr. år. Dersom bidragspliktig går konkurs vil det kunne påvirke det inntektsgrunnlaget som legges til grunn for hvor stor andel av underholdskostnaden vedkommende skal dekke.

Bidragspliktiges forholdsmessige andel av underholdskostnaden skal prøves mot betalingsevnen, slik at bidragspliktige kun skal betale sin forholdsmessige andel av underholdskostnaden så langt vedkommende har betalingsevne til det. En bidragspliktig skal sitte igjen med tilstrekkelige midler til skatt, eget underhold, boutgifter og underhold av egne barn i eget hushold. Dersom en bidragspliktig går konkurs, kan det medføre at vedkommende får ingen el-

ler kun delvis bidragsevne, noe som vil medføre at bidraget til bidragsberettigede barn faller bort eller blir redusert.

Når bidraget fastsettes offentlig etter dagens regelverk, skal det som hovedregel utmåles i prosent av bidragspliktiges inntekt. Ved en konkurs vil bidragspliktiges inntektsgrunnlag kunne endre seg og bidraget til bidragsberettigede barn vil kunne bli redusert eller falle helt bort.

Dersom partene har en privat avtale om bidraget og bidragspliktig går konkurs, vil avtalen antagelig også måtte revurderes når inntektsgrunnlaget til den bidragspliktige endres. Dette vil gjelde både etter dagens regelverk og det nye regelverket.

Både etter någjeldende og det nye regelverket kan den som har rett til barnebidrag kreve bidragsforskudd. På den måten blir barnet sikret et visst minstebeløp. Bidragsforskuddet er 1 240 kr pr. 1. juni 2003. I henhold til dagens regelverk gis et likt beløp pr. barn pr. måned til alle som har søkt og fyller vilkårene.

Etter det nye regelverket skal forskuddet behøvsprøves. Bidragsmottakerens forsørgingsevne, sivil status og antall barn vedkommende forsørger avgjør størrelsen på forskuddet. Flertallet av mottakerne av forskudd vil komme omtrent likt eller bedre ut med nyordningen siden det ikke betales skatt av forskuddet.

SPØRSMÅL NR. 744**Innlevert 2. september 2003 av stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen****Besvart 11. september 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen****Spørsmål:**

«Antallet kystreketralere har blitt betydelig redusert siden 1980-årene. Dette skyldes, ifølge fiskerne, at lønnsomheten er svekket på grunn av bortfall av bifangst. Det foreligger nå forslag om å godkjenne bruk av reketrål med stormasket oppsamlingspose i kombinasjon med skillerist. På denne måten vernes yngel og småfisk, samtidig som slaktemoden fisk kan tas vare på.

Vil statsråden innføre en prøveordning med slikt utstyr?»

BEGRUNNELSE:

Antallet kystreketralere har blitt kraftig redusert side 1980-årene. Dette henger ifølge fiskerne sammen med svakere lønnsomhet som følge av at innføringen av skillerist også medfører bortfall av bifangst.

Den svekka lønnsomheten i kystrekefisket har gjort at mange har gått over til å fiske alene, noe som har medført større ulykkesrisiko ombord.

Arbeidet med utvikling og innføring av sorteringsrist var basert på en målsetting om å verne om yngel og småfisk. Ifølge fiskerne var det en utilsiktet bieffekt at også den slaktemodne fisken ble vekk. Her vises det til at rekefiskerne i utgangspunktet hadde en historisk rett til bifangst.

Senere er det utviklet en oppsamlingspose som kan brukes sammen med sorteringsrist. Dette gjør at man fortsatt effektivt kan skille ut all yngel og småfisk, samtidig som man tar vare på stor og slaktemoden fisk.

Noen rekebåter har egen fartøykvote for torsk, mens de andre har rettigheter i gruppe II. Bifangsten i rekestrål vil således være innenfor eksisterende rettigheter til fartøyene.

Fiskerne påpeker sterkt at det er mer lønnsomt å ta deler av egen kvote som bifangst enn å rigge om til annen drift for å ta samme kvantum.

En slik omlegging vil kunne bidra til bedre lønnsomhet for fiskerne og til et bedre helårig driftsgrunnlag for fiskemottak på land.

Nord-Lenangen fiskarlag skal ha drøftet forslaget om en slik ordning med statsråden for ca. ett år siden. Ifølge Fiskerilagetets tillitsvalgte hadde statsråden gitt positive signaler om en slik ordning.

Det er derfor viktig å få klarhet i om en prøveordning vil bli innført og når dette eventuelt kan skje.

Svar:

Rent umiddelbart vil jeg si at forslaget lyder besnærende. Jeg fant imidlertid grunn til å ta et historisk tilbakeblikk før jeg konkluderte med hensyn til om jeg ville sette i gang en slik prøveordning, og innhentet opplysninger fra både Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet.

Arbeidet med å finne frem til en selektiv rekestrål startet opp på midten av 70-tallet. Målsettingen var å utsorte uønsket bifangst av fisk under minstemål av blant annet torsk, hyse og sei (og senere uer og blåkveite).

På slutten av 80-tallet startet arbeidene med sorteringsrist i rekestrål (Nordmørsrista). Denne rista hadde da vært i bruk i noen år på Nordmøre for å skille ut maneter ved rekestrålfiske, og det viste seg at risten også var en egnet innretning for å sortere ut uønsket bifangst i rekestrål.

Med virkning fra 1. februar 1990 ble det med bakgrunn i forskningsarbeidet innført påbud om bruk av sorteringsrist ved fiske med rekestrål på kysten av Nordland, Troms og Finnmark, innenfor 12 nautiske mil fra grunnlinjene.

Påbudet ble utvidet til å gjelde i Norges økono-

miske sone nord for 62°N med virkning fra 30. september 1991.

Norge og Russland innførte tilsvarende påbud ved fiske i rekestrål i de to lands fiskerijurisdiksjonsområder fra 1. januar 1993.

Siden har bruk av sorteringsrist i rekestrål blitt pålagt i flere områder i internasjonale farvann. Spørsmålet om bruk av sorteringsrist i rekestrålfisket har også vært diskutert i forbindelse med forbedringen av beskatningsmønsteret i Nordsjøen.

Bakgrunnen for utviklingen og innføringen av sorteringsrist i rekestrålfisket var som nevnt først og fremst et ønske om å beskytte yngel og småfisk under minstemål. Men det var også en kjent og ønsket konsekvens av påbudet at dette ville avskjære all bifangst ved strålfiske med sorteringsrist.

Så langt jeg er gjort kjent med er erfaringene med bruken av sorteringsristen, ut fra de formål som er nevnt, udelte positive. Sorteringsristen sammen med innsatsen til overvåkningstjenesten for fiskefelt, har medført at bifangstproblemet i rekestrålfisket er redusert. Rekestrål er ikke lenger i samme grad som tidligere å anse som et problematisk og derved omdiskutert redskap.

Jeg er også kjent med at det som et ankepunkt mot ordningen har vært anført at før sorteringsristen ble innført, hadde fiskerne adgang til - og fikk også - en del bifangst av fisk over minstemål. Denne fisken gav en viss inntekt som bortfalt da risten ble innført. En stormasket oppsamlingspose regnes derfor som lønnsom for rekeflåten ved at de også blir gitt anledning til å beholde fisk over lovlig størrelse.

Til dette vil jeg bemerke at bifangstadgangen i sin tid ble innført ut fra en vurdering av at bifangstregler var nødvendig for å i det hele tatt kunne gjennomføre et lovlig strålfiske etter reker uten bruk av rist. Ved innføringen av sorteringsrist i rekefisket nord for 62°N ble dette endret, slik at det ikke lenger var grunnlag for en bifangstbetraktning for å legitimere bruk av stormasket oppsamlingspose i rekestrålfisket. Å åpne opp for at man skal kunne ta kvoter av fisk som bifangst utover de kvoter man eventuelt er tildelt av det aktuelle fiskeslaget i et fiskeri som faktisk kan drives tilnærmet rent, har så vidt jeg vet ikke vært aktuell politikk for tidligere regjeringer, og er heller ikke aktuell politikk for denne Regjeringen.

Imidlertid har det fra fiskerhold også vært fremmet forslag om å få adgang til å fiske tildelte kvoter som bifangst i rekestrålfisket med bruk av oppsamlingspose. Altså slik at det man får som bifangst i rekefisket ikke skal komme som et tillegg til de kvoter av andre fiskeslag, men skal trekkes fra disse kvotene slik at det samlede uttakt ikke blir større enn det man uansett er tillatt å fiske innenfor gjeldende kvotenivå. Dette kommer jeg tilbake til nedenfor.

Når det gjelder det juridiske aspektet vil jeg peke

på at tillatelse til bruk av stormasket oppsamlingspose reiser sentrale hjemmelsspørsmål vedrørende konsesjonslovgivningen.

Alt trålfiske med unntak av reketrålning for fartøy under 65 fot er konsesjonsregulert i medhold av lov av 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst § 12, jf. kgl.res. av 29. juni 1984 om adgangen til å drive trålfiske etter reker. Konsesjonsplikten gjelder kun for rekefiske nord for 62°N.

Og saltvannsfiskelovens § 8 har klare begrensninger som innebærer at tråling etter konsumfisk ikke kan tillates innenfor 4 nautiske mil.

En ordning som gir adgang til å montere en stormasket oppsamlingspose på reketrål med det formål å fiske annen fisk enn reker, vil følgelig legalisere et konsesjonsfritt trålfiske etter andre fiskearter enn reker, i tillegg til at det vil åpne for adgang til å utøve trålfiske etter for eksempel torsk innenfor den geografiske grensen som ellers gjelder for slikt fiske.

Rent ressursforvaltningsmessig vil jeg vise til at Havforskningsinstituttet i perioden 1998-2001 gjorde flere forsøk for å finne de beste tekniske løsninger for bruk av stormasket oppsamlingspose i kombinasjon med skillerist i rekefisket for å kunne fange konsumfisk over minstemålet uten at yngel og undermålsfisk ble beskattet.

Selv om en stormasket oppsamlingspose likevel skulle vise seg å ikke fange yngel og annen fisk under minstemål, har Havforskningsinstituttet vurdert det slik at dagens ressursituasjon nødvendiggjør maksimalt vern av kysttorsk, uer og breiflabb nord for

62°N, samt torsk, hyse, hvitting og breiflabb i Nordsjøen og langs kysten sør for 62°N. Og kysttorsk og breiflabb utgjør i stor grad bifangst andelen i kystrekefisket nord for 62°N. Generelt vil bruk av oppsamlingspose i rekefisket kunne medføre økt beskatning av disse bestandene og andre lokale kyst- og fjordressurser, og en må i så fall sette inn tiltak på andre områder for å motvirke effekten av en slik økning.

Havforskningsinstituttet har videre uttalt at bruk av stormasket oppsamlingspose i kombinasjon med skillerist i rekefisket forutsetter at bifangsten av f.eks. torsk i kystrekefisket nord for 62°N holdes innenfor torskekvoten. Ordningen vil trolig medføre at disse fartøyenes torskefangst blir mindre sesongbetont, noe som igjen vil føre til at fangstene inneholder mindre andel norsk-arktisk torsk og tilsvarende større andel kysttorsk. Dersom ordningen gjennomføres må det derfor settes inn tiltak som motvirker en slikt økt beskatning av kysttorsk.

Basert på dette mener jeg at i en tid da man er tvunget til å iverksette meget strenge tiltak overfor andre flåtegrupper for å beskytte uttaket av kysttorsk og breiflabb, vil det være et svært uheldig signal å tillate bruk av oppsamlingspose i kombinasjon med sorteringsrist i reketrålfisket. Også når det man får av bifangst i reketrålfisket avregnes kvoter man allerede har.

Det er derfor min beslutning at det ikke skal iverksettes noen prøveordning med bruk av stormasket oppsamlingspose i kombinasjon med skillerist i kystrekefisket.

SPØRSMÅL NR. 745

Innlevert 2. september 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal

Besvart 8. september 2003 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Vil miljøvernministeren redegjøre om hvor langt man er kommet i prosessen med å utarbeide det nasjonale kvoteregimet som skal tre i kraft fra 2005 og hvordan samarbeidet med industrien har vært så langt, og samtidig forsikre om at Regjeringen ikke har til hensikt å innføre strengere utslippskrav nasjonalt enn i EU-området, slik at man unngår konkurransevridning som setter norsk industri og norske arbeidsplasser i fare?»

BEGRUNNELSE:

Under behandlingen av stortingsmeldingene om norsk klimapolitikk vedtok Stortingets flertall bestå-

ende av regjeringspartiene og Sosialistisk Venstreparti i juni 2002 følgende:

"Stortinget ber Regjeringen utvikle detaljene i det tidlige kvotesystem i nær dialog med industrien for å sikre den foreslåtte reduksjon i klimagassutslipp fra bedriftene, samtidig som systemet er fleksibelt nok for å sikre konkurranseevnen til prosessindustrien."

Regjeringen og stortingsflertallet var enige om å opprette et nasjonalt kvoteregime fra 2005, og at en rekke nasjonale tiltak skulle gjennomføres.

I ettertid har man i EU hatt en utvikling som så langt tyder på at prosessindustrien innen EU kan slippe med langt mildere krav, noe som vil være svært konkurransevridende for norsk prosessindustri. Dette

kan igjen sette norsk verdiskaping og norske arbeidsplasser i fare.

Norsk prosessindustri er som kjent blant de mest miljøvennlige og energieffektive i verden og så lenge det er etterspørsel etter de produkter som produseres, vil produksjonen dukke opp i andre land med helt andre utslippskrav og med en helt annen og forurensende energiproduksjon, dersom ikke denne type industri får rammevilkår til å leve med i Norge.

Svar:

Arbeidet med det nasjonale kvotesystemet må sees i sammenheng med utviklingen i EU slik det ble varslet i St.meld. nr. 15 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 54 (2000-2001) Norsk klimapolitikk. Rådet for Den europeiske union (Ministerrådet) vedtok et direktiv om etablering av et kvotesystem for klimagasser 22. juli 2003. Regjeringen ser det som positivt at EU gjennom vedtagelsen av kvotedirektivet har tatt initiativ til å starte med kvotehandel som virkemiddel i klimapolitikken allerede fra 2005.

Den 23. juli 2003 la Europakommisjonen videre frem et forslag til et såkalt mekanismedirektiv som

nå skal behandles av Ministerrådet og Europaparlamentet. På bakgrunn av dette vet vi ikke i hvilken utstrekning EU vil åpne for at kreditter fra de prosjektbaserte mekanismene, Felles gjennomføring og Den grønne utviklingsmekanismen, kan benyttes i EUs kvotesystem.

Jeg har siden forslaget til kvotedirektiv ble lagt frem av Europakommisjonen aktivt søkt å påvirke direktivets utforming. Når direktivet nå er vedtatt vil Regjeringen vurdere hvordan vi i Norge best kan forholde oss til det. Det arbeides nå med en slik avklaring, og Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget om dette.

Regjeringen legger stor vekt på at den endelige utformingen av enkeltelementene i det nasjonale kvotesystemet skal skje i nær dialog med industrien, slik Stortinget har forutsatt. Det har vært innledende møter på både politisk nivå og embetsnivå mellom Miljøverndepartementet og industriens organisasjoner, og industrien har lagt frem en såkalt "hvitbok" om klimagassutslippene fra norsk landbasert prosessindustri. Dialogen med industrien er med andre ord allerede godt i gang, og vil bli videreført.

SPØRSMÅL NR. 746

Innlevert 4. september 2003 av stortingsrepresentant Berit Brørby

Besvart 9. september 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Vil statsråden bidra til at kompetansearbeidsplasser, slik fengselsutdanningen kunne bidra til, blir lagt til Ringerike, og vil han ta initiativ i forbindelse med statsbudsjettet for 2004 for å få etablert nye soningsplasser i Ringeriksregionen?»

BEGRUNNELSE:

Forsvarsnedleggelse i Ringeriksregionen har satt søkelyset på hvordan en kompensering for bortfall av flere hundre statlige arbeidsplasser kan skje.

Mange kreative forslag har blitt lansert og bl.a. ønsker Høgskolen i Buskerud i samarbeid med Ringeriksregionen å etablere utdanning for kriminalom-

sorg i samarbeid med en eventuell etablering av fengsel på Hvalsmoen eller Eggemoen.

Dette hilses velkommen også at et enstemmig kommunestyre i Ringerike.

Svar:

Det vil bli gitt en status for arbeidet med en utdanningsreform for kriminalomsorgen til Stortinget i St.prp. nr. 1 (2003-2004).

I forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet for 2004 vil Justisdepartementet også komme tilbake til eventuelle kapasitetsutvidende tiltak i kriminalomsorgen i 2004.

SPØRSMÅL NR. 747**Innlevert 4. september 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet****Besvart 11. september 2003 av sosialminister Ingjerd Schou****Spørsmål:**

«Kan sosialministeren revurdere et regelverk som forhindrer at funksjonshemmede og uføretrygdde kan delta i politisk virksomhet av økonomiske grunner?»

BEGRUNNELSE:

På bakgrunn av et oppslag i Dagsrevyen 28. juli vedrørende uføretrygdde NN, tillater jeg meg å henvende meg til deg og anmoder deg om å revurdere et regelverk som slår urettferdig ut for personer som er uføretrygdde og som får godtgjørelse for politiske verv.

NN er 52 år og varig ufør. Han sitter i rullestol. NN har en inntekt som regnskapsfører som tilsvarer ca. ½ G i tillegg til sin uføretrygd. NN sitter i kommunestyret og formannskapet i Eidskog og er i tillegg hovedutvalgsleder. For dette mottar han godtgjørelse.

I alle "festtaler" snakker vi varmt om at det skal lønne seg å arbeide og engasjere seg. Dette gjør NN og for dette blir han straffet økonomisk. Dette er en urettferdighet som de funksjonsfriske ikke rammes av. Jeg trodde at godtgjørelse for politisk virksomhet blant annet skulle kompensere en del av de utgifter og merarbeid en har i forbindelse med politiske oppdrag. Jeg kan også nevne at NN ble valgt som brukerrepresentant i en prosjektgruppe i Helse Øst. Dette vurderer NN nå å si nei til fordi han blir straffet økonomisk. Dette beklager jeg sterkt, da det er av stor betydning at brukere blir representert i så betydningsfulle utvalg som dette.

Jeg ber derfor om en revurdering av et regelverk som forhindrer at uføretrygdde og funksjonshemmede får anledning til å delta i politisk virksomhet, da denne gruppen har kunnskap og erfaring fra en tøff hverdag som vi politikere på alle politiske nivåer trenger å få kjennskap til. Politisk engasjement fra alle grupper i samfunnet er en nødvendighet for vårt demokrati.

Svar:

Uførepensjonister kan ha inntekt inntil ett grunnbeløp (1 G) pr. år (G = p.t. 56 861 kr) uten at uførepensjonen blir redusert. Dette kalles vanligvis friinntekt. Etter gjeldende regler skal det ha gått ett år fra uførepensjonen ble innvilget til pensjonisten kan ha friinntekt på 1 G. Begrunnelsen for ventetiden på ett år har vært at uførepensjonister ikke skal kunne ta ar-

beid eller øke arbeidsinnsatsen kort tid etter at uførepensjonen ble innvilget uten at dette får betydning for pensjonsutbetalingen.

Med virkning fra 1. januar 2000 er det i forskrift gjort unntak fra reglen om ett års ventetid for uførepensjonister med politiske tillitsverv eller tillitsverv i frivillige organisasjoner. Det er en forutsetning at tillitsvervet ikke har preg av vanlig arbeidsforhold og at det kan utføres ved siden av full yrkesdeltakelse. Begrunnelsen for forskriftsendringen har vært å legge til rette for at personer som blir uføre skal kunne fortsette med politisk arbeid og deltakelse i frivillige organisasjoner. Fra 1. januar 2003 er det gjort unntak fra ventetidsbestemmelsen for uførepensjonister som mottar omsorgslønn fra kommunen. I den nye ordningen med tidsbegrenset uførestønad som trer i kraft fra 1. januar 2004 er det tilsvarende bestemmelser om friinntekt og ventetid.

Uførepensjonen er en kompensasjon for tapt eller manglende arbeidsevne på grunn av sykdom, skade eller lyte. Når det viser seg at stønadmottakeren likevel har egen inntektsevne, er det rimelig at uføregraten reduseres. Når inntekten overstiger 1 G, skal uførepensjonen derfor revurderes.

Det er et mål å få flere uførepensjonister tilbake i arbeid. Trygdeetaten har siden høsten 2001 arbeidet aktivt med å reaktivisere uførepensjonister med sikte på yrkesdeltakelse på fulltid eller deltid. Et av delmålene i Intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv er å få flere med redusert arbeidsevne i arbeid. Uførepensjonister på reaktiviseringstiltak er en slik gruppe. Med en friinntekt på 1 G har stønadmottakerne mulighet til å prøve seg i arbeid uten at uførepensjonen blir redusert. Et annet viktig virkemiddel er muligheten til å fryse retten til uførepensjon, slik at stønadmottakeren kan få pensjonen tilbake dersom arbeidsforsøk ikke lykkes.

Jeg er ikke enig i at regelverket er til hinder for at uførepensjonister engasjerer seg i politisk virksomhet. I de aller fleste tilfeller er en friinntekt på 1 G tilstrekkelig til å dekke godtgjørelse for medlemskap i kommunestyre/formannskap. Henvendelsen fra Stortinget gjelder et konkret tilfelle der vedkommende uførepensjonist har en deltidsjobb ved siden av full uførepensjon i tillegg til godtgjørelse for politisk verv. I dette tilfellet har pensjonisten allerede utnyttet friinntekten med ca. ½ G gjennom sitt deltidsarbeid.

En generell heving av friinntekten vil skape store forskjeller mellom uførepensjonister som har mulighet til å ha inntekt ved siden av pensjonen og andre

som av helsemessige grunner ikke har slik mulighet. Friinntekt pluss pensjon vil dessuten kunne gi en meget høy kompensasjon sammenliknet med inntekten før uførhet. Dette vil ikke motivere uførepensjon

nister til å øke arbeidsinnsatsen med sikte på å komme tilbake i arbeid på heltid eller deltid. Å innføre ytterligere særregler for personer med verv i politiske og frivillige organisasjoner er heller ikke ønskelig.

SPØRSMÅL NR. 748

Innlevert 4. september 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 11. september 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Regjeringen har lagt stor vekt på at de norske styrkene i Irak skal ha oppgaver som er humanitære, og som gjør at disse styrkene avgrenses klart fra okkupasjonsstyrkene.

Kan Regjeringen utelukke at de norske styrkene på noe tidspunkt, for en kortere eller lengre periode, vil påta seg et bredere spekter av oppgaver for de britiske styrkene som innebærer at dette skillet kan bli mindre klart enn i dag?»

BEGRUNNELSE:

Norge er pr. i dag det eneste landet som deltar i de internasjonale sikkerhetsstyrkene og gikk i mot krigen i Irak. Dette kan bidra til at skillet mellom okkupasjonsstyrker og styrker som kun befatter seg med humanitære oppgaver ikke er så tydelig. Regjeringen hevder at de oppgavene Norge utfører bidrar til å skape en klar avgrensning mot okkupasjonsstyrkene. Dersom Norge i tiden som kommer skal opprettholde dette skillet, forutsetter dette i det minste at en holder klart fast ved dagens arbeidsdeling og oppgaver, og at det ikke f.eks. kan være aktuelt for Norge å akseptere og påta seg oppgaver som er mindre klart avgrenset i forhold til okkupasjonsmaktenes oppgaver. Det ville ikke være unaturlig om dette skillet kom under press når de norske soldatene har vært i Irak en tid, og som en følge av en videreutvikling av samarbeidet med de britiske styrkene.

Svar:

De rettslige og politiske rammebetingelsene knyttet til den norske deltakelsen i stabiliseringsstyr-

ken i Irak, som igjen la grunnlaget for styrkens oppdrag, ble som kjent behandlet tidligere i sommer. Jeg viser i den forbindelse til vedlagte kgl.res. av 27. juni 2003 samt Forsvarsdepartementets pressemelding av samme dag. Jeg viser også til St.prp. nr. 65 (2002-2003), hvor styrkens overordnede oppdrag er beskrevet.

Det norske bidraget er knyttet til humanitære formål og oppgaver av betydning for sivilbefolkningen. Som en militær avdeling vil det selvfølgelig også kunne oppstå situasjoner hvor styrken må bruke militær makt, men da begrenset til utøvelse av selvforsvar for stabiliseringsstyrken. Begrensningene i ingeniørkompaniets oppdrag inngår som en del av den multilaterale avtalen som Norge har inngått med Storbritannia og andre nasjoner som bidrar i den britiskledede sektoren.

Ovennevnte rammebetingelser ligger fast. Det er i dagens situasjon ikke aktuelt å utvide styrkens oppgaver.

2 vedlegg til svar:

Vedlegg 1.

Kongelig resolusjon av 27. juni 2003.

Referansenummer: 53.

Saksnummer: 03/00078-/FD II/JEH/012.0

Vedlegg 2.

Pressemelding nr. 26/2003 den 27. juni 2003.

(<http://www.odin.dep.no/fd/norsk/aktuelt/pressem/010001-070025/index-dok000-b-n-a.html>)

SPØRSMÅL NR. 749**Innlevert 4. september 2003 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund****Besvart 11. september 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold****Spørsmål:**

«I artikkelen "Who's afraid of Norway" i avisa The New York Times 24. august 2003 intervjues statsråden om en rekke temaer knyttet til forsvars- og sikkerhetspolitikk. I artikkelen står det bl.a. følgende: "Her first major battle was to sell officers and politicians on the ideas that the best defence is a good offence."

Mener statsråden at dette gir et dekkende bilde av Regjeringens forsvarspolitik?

Svar:

Et løsrevet utdrag fra et avisintervju kan ikke gi et dekkende bilde av Regjeringens forsvarspolitik. Ordvalget i artikkelen er journalistens eget. Regjeringens forsvarspolitik er forankret i Sem-erklæringen. I tillegg viser jeg til St.prp. nr. 55 (2001-2002) vedrørende omleggingen av Forsvaret, samt Forsvarsdepartementets årlige budsjettproposisjon som utfyllende redegjør for Regjeringens politikk på dette området.

SPØRSMÅL NR. 750**Innlevert 4. september 2003 av stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg****Besvart 12. september 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen****Spørsmål:**

«Den 18. juni 2002 sank en islandsk tråler med frossen fisk utenfor Ballstad i Vestvågøy. Den 22. august 2002 påla SFT rederiet å heve havaristen innen 15. oktober 2002. Miljøvernministeren besvarte i oktober 2002 et spørretimespørsmål fra meg med løfte om å heve havaristen innen 1. mai 2003. Den er pr. dags dato ikke fjernet, og den representerer fortsatt en betydelig forurensningsfare i et sårbart område.

Vil Regjeringen nå sørge for at havaristen snarest blir hevet og fjernet?»

Svar:

Den islandske fabrikktråleren "Gudrun Gisladdottir" grunnstøtte den 18. juni 2002 og sank utenfor Nappstraumen i Vestvågøy kommune dagen etter. SFT påla eieren, rederiet Festi HF, å heve og fjerne havaristen innen 15. oktober 2002. Vedtaket ble påklaget til Miljøverndepartementet. Miljøverndepartementet påla i klageavgjørelsen av 20. september 2002 rederiet å tømme havaristen for oljen innen 15. oktober 2002 og å heve og fjerne havaristen innen 1. mai 2003.

Fristen for å tømme vraket for olje ble ikke overholdt, men ut fra de foreliggende planene om heving

av havaristen med last og olje fant SFT det riktig å ikke iverksette en statlig aksjon for å tømme havaristen for olje. Operasjonen med å heve og fjerne "Gudrun Gisladdottir" startet medio desember 2002.

Kystverket har fra årsskiftet overtatt den myndigheten som SFT tidligere hadde i forhold til oppfølging av vedtaket etter forurensningsloven som pålegger daværende eier av "Gudrun Gisladdottir", det islandske rederiet Festi HF, å heve og fjerne havaristen. Miljøverndepartementets vedtak om fjerning av olje og havarist inklusive fiskelasten er fortsatt gjeldende.

Kystverket har fulgt arbeidet med hevingen nøye, og har gjentatte ganger vært i kontakt med rederiet for å legge press på fremdriften. Hevingsoperasjonen er likevel utsatt flere ganger, både på grunn av værforholdene og finansiering.

Jeg finner den manglende framdriften i hevingsarbeidet, og overskridelsen av fristene som er gitt fra myndighetene, svært uheldig på bakgrunn av den miljørisikoen havaristen representerer. Akutte utslipp av olje vil gi en betydelig miljøkonflikt i forhold til sjøfugl, nærliggende oppdrettsanlegg, sårbare strandområder og friluftsliv.

Seløy Undervannsservice kom inn i hevingsprosjektet i februar i år, og har nå fått havaristen snudd på kjølen, og det er bare selve løftet som gjenstår av

hevingsoperasjonen. Selskapet mener selv at det gjenstående arbeidet kan gjøres innen 3-5 uker.

Regjeringen anser at den største miljørisiko er knyttet til oljen om bord i "Gudrun Gisladdottir". Kystdirektoratet ble derfor i juni i år gitt i oppdrag å forberede en ev. statlig aksjon for tømming av oljen om bord i fartøyet. Arbeidet med hevingen er imidlertid nå kommet så langt at differansen mellom kostnaden ved fullføring av hevingen og en aksjon for å tømme "Gudrun Gisladdottir" for olje må anses å være relativt liten. Kystdirektoratet er derfor gitt i oppdrag å også forberede en ev. hevingsoperasjon.

På bakgrunn av hevingsarbeidets utvikling den nærmeste tiden vurderer Kystverket nå løpende om og eventuelt når det blir nødvendig for staten å overta arbeidet for rederiets regning. Jeg vil her presisere at det er rederiet som er ansvarlig for å fjerne havaristene.

Det er min ambisjon at den pågående hevingen skal fullføres slik at både olje, last og fartøy blir fjernet.

SPØRSMÅL NR. 751

Innlevert 5. september 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 10. september 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Vil statsråden sørge for at Norge beholder full kontroll og styring over de norske rikgassressursene gjennom de pågående forhandlinger med Storbritannia om en energiaftale mellom de to land, slik at norske myndigheter fritt kan bestemme at rikgass fra norsk sokkel skal ilandføres i Norge, og dermed sikre ressursgrunnlaget for eksisterende og mulig ny norsk petrokjemisk industri?»

BEGRUNNELSE:

Norsk industri er inne i en vanskelig periode, med dramatisk nedgang i antall industriarbeidsplasser i mange av våre tradisjonelle industrier. Dette gjør seg spesielt gjeldene i arbeidsintensiv industri, der norsk industri har problemer med å konkurrere med tilsvarende industri i lavkostland. I denne situasjonen er det viktig at myndighetene ser på hvilke muligheter vårt land har til å utvikle naturlige konkurransefortrinn. Her bør petroleumsindustrien vurderes med et videre perspektiv enn det som har vært vanlig. Norsk olje- og gassindustri er i all hovedsak tradisjonelt knyttet til utvinning av olje og gass, dvs. leting, utbygging og drift, transport og eksport av petroleumsprodukter. Den industrien som er knyttet opp mot utbyggingsprosjekter og drift av installasjoner, er utsatt for sterk internasjonal konkurranse, og er også sterkt påvirket av svingninger i investeringsnivået på sokkelen.

Naturgass som råstoffgrunnlag for petrokjemisk industri er samtidig lite utnyttet i Norge. Over 98 pst.

av norsk naturgass eksporteres, mens mindre enn 2 pst. brukes som grunnlag for innenlands petrokjemisk industri. Vi har også betydelig teknologisk kompetanse på internasjonalt nivå innen petrokjemi. I tillegg til råvaregrunnlag og teknologisk kompetanse, har vi også nødvendige kapitalressurser. Det betyr at det totalt sett er et enormt ressursmessig potensial tilgjengelig for å utvikle petrokjemisk industri i Norge. Det er av avgjørende betydning for at potensialet kan utnyttes, at myndighetene legger til rette for industriell utnytting av naturgass innenlands. I denne sammenhengen er det svært viktig at rikgasskomponentene i norsk naturgass forblir under nasjonal kontroll. Rikgasskomponentene er grunnlaget for den petrokjemiske industrien, og det vil være meget uheldig dersom avtaler med andre land begrenser norske myndigheters styring over disse. For videre utvikling av norsk petrokjemisk industri er det avgjørende at norske myndigheter ikke gir fra seg råderetten over denne betydelige råvareressursen. I de pågående forhandlingene med Storbritannia må det være en forutsetning at hensynet til videre utvikling av norsk petrokjemisk industri blir hensyntatt.

Svar:

Norske og britiske myndigheter fører i disse dager samtaler om en ny rammeavtale mellom de to land. Et hovedtema i avtalen vil være myndighetsreguleringen av et nytt tørrgassrør fra "Sleipner"-feltet til Easington i Sør-England. I tillegg diskuterer norske og britiske myndigheter en rekke forhold knyttet

til videreutvikling av petroleumsvirksomheten på norsk og britisk sokkel. Blant annet er det en felles målsetting å oppnå mer kostnadseffektive løsninger for framtidige feltutbygginger ved å vurdere britisk og norsk infrastruktur samlet og legge til rette for løsninger på tvers av sokkelgrensen. Råderett over hvert lands petroleumsressurser er ikke en del av samtale-
ne.

Rettighetshaverne på feltene bestemmer selv over avsetningen av egen petroleum, inkludert transport- og behandlingsløsninger. Beslutninger om avsetning fattes av eierne på kommersielt grunnlag. Avtaler og planer i forbindelse med utbygging av felt og transportsystem vil være gjenstand for behandling av norske myndigheter og krever godkjenning i henhold til petroleumsloven.

Britiske myndigheter er opptatt av valg av ilandføringsløsning for gassen fra Statfjord Senfase, som er planlagt å starte opp i 2007. Statoil opplyser at riksgassen fra Statfjord Senfase kan transporteres enten til St. Fergus i Skottland eller til Kårstø i Rogaland.

Dersom eierne velger å ilandføre gassen til Kårstø, vil prosessanlegget måtte utvides for å kunne håndtere de økte volumene. Tørrgassen vil bli eksportert til kontinentet eller Storbritannia, mens NGL (propan, butan og nafta) skipes ut fra Kårstø og selges på verdensbasis. All etan (som er et viktig råstoff for petrokjemisk virksomhet) blir i dag skipet ut og solgt til industrianleggene på Rafnes og i Stenungsund. Statoil forventer at etananleggene på Kårstø vil være fullt utnyttet frem til ca. 2010 basert på føde fra eksisterende og besluttede felt, slik at de industrielle behov på Rafnes vil bli fullt ut dekket. Videre vurderes ilandføring på Kårstø av rikgass fra nye felt, spesielt i Halten/Nordlandområdet, som forventes å sikre fødegrunnlaget for etanproduksjonen i et lengre perspektiv.

På denne bakgrunn ser jeg ikke grunn til frykt for råstoffmangel ved anleggene på Kårstø og tilhørende petrokjemisk industri slik Klungland antyder i sitt brev.

SPØRSMÅL NR. 752

Innlevert 5. september 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 11. september 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Da investeringsselskapet Argentum ble opprettet i 2001 ble det fra Stortinget lagt stor vekt på at den statlige kapitalen på 2,5 mrd. kr skulle finne veien til norske bedrifter via en rekke regionale investeringsfond med tilknytning til virkemiddelapparatet og til operative regionale nærings- og utviklingsmiljø. Det er i dag stor mangel på risikokapital i mange av de etablerte fond.

Er selskapets investering av 400 mill. kr i finsk-svenske CapMan i samsvar med de føringer som Stortinget har lagt?»

BEGRUNNELSE:

I Innst. S. nr. 308 (2000-2001) ble det fra flertallet pekt på følgende fire målsettinger for selskapets virksomhet:

- "Styrke norsk næringsliv sin konkurranseevne og framtidige verdiskaping.
- Å utløse nye muligheter innan bransjar og næringsklynger kor Noreg allereie står sterkt.

- Mobilisere privat kapital til investeringar i nyskapande og forskingsbasert næringsliv.
- Bygge verdifulle nettverk mellom eigarar, forvaltarar, FoU-miljø og verksemdar."

Det ble i komiteens merknader lagt stor vekt på at det enkelte fond som Argentum skal investere i, må være forankret i et regionalt fagmiljø også i de tilfelle der et fond skulle få et nasjonalt virkeområde.

Både fra Regjeringen og i komiteens innstilling ble det forutsatt at de fond det skulle investeres i skulle være rettet mot bransjer eller næringsklynger, men med åpning for å investere i mindre fond som dekket ett fagområde i en enkelt region.

Ut fra medienes beskrivelse er det i dag stor mangel på kapital i etablerte regionale investeringsfond. Det finnes mange gründere og selskaper som forespør slik kapital som her er stilt til disposisjon. Og det finnes mange eksempler på at investering i slike selskaper gir god avkastning. Særskilt for et statlig investeringsselskap som må forventes å regne nye arbeidsplasser og ny kompetanse som en del av avkastningen, må mulighetene for lønnsomme fondsplaseringer i Norge anses som meget gode.

Det er vanskelig å se at Argentums investering i stort fondsselskap notert på den finske børs og kun med planer om å etablere et kontor i Norge, skal kunne samsvare med de målsettinger som Stortinget har nedfelt.

Svar:

Nærings- og handelsdepartementet forvalter i dag 50 pst. av aksjene i Argentum Fondsinvestering

AS (Argentum). De øvrige 50 pst. forvaltes inntil videre av SIVA SF, men skal også overføres til departementet. Selskapet har eget styre. Det er etablert en instruks for styret i Argentum, basert på målsettinger fastlagt gjennom Stortingets behandling.

Nærings- og handelsdepartementet har bedt om styret i Argentum sin vurdering av CapMan-investeringen i forhold til gjeldende instruks for styret. Jeg vil avvente styrets svar inntil jeg kommenterer saken nærmere.

SPØRSMÅL NR. 753

Innlevert 5. september 2003 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 15. september 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener justisministeren tomtefesteloven er slik å forstå at taket på 9 000 kr som øverste maksimale tomtefesteleie pr. mål innebærer at hver leilighet i en blokk (sameie) risikerer å måtte betale opp imot 9 000 kr for hver leilighet pr. år, og i så fall vil justisministeren foreta seg noe med dette?»

BEGRUNNELSE:

Flere eiere av leiligheter i blokk har henvendt seg til undertegnede og forelagt problemer med fastsettelse av tomtefesteleie og anvendelse av lovens tak på 9 000 kr pr. mål pr. år. Til tross for at hver leilighet i sameiet har inngått festekontrakt hver seg for en ideell andelsbrøk av tomtearealet synes det svært urimelig at hver leilighet (sameier) kan kreves opp til 9 000 kr. Taket må etter dissens og undertegnede mening forutsettes å gjelde for hele tomtearealet under, og slik at sameiet som sådant ikke kan avkreves mer enn 9 000 kr totalt pr. mål pr. år. Tomtefesteloven er også på dette punkt uklar.

Svar:

For festeavtaler som er inngått før 26. mai 1983, der det tvilløst er avtalt annen regulering enn regulering i samsvar med pengeverdien, setter tomtefesteloven § 15 annet ledd et tak på 9 000 kr pr. dekar tomt hvis oppreguleringen går ut over det som følger av endringen i pengeverdien. Dette taket gjelder for "avtaler om feste av tomt til bustadhus eller fritidshus". Begrensningen er knyttet til det fysiske tomtearealet hvor festeren eller festerne har en avtale om å oppføre eller ha hus, se også lovens § 1. Det er i denne sammenheng uten betydning om det på festersiden står en enkeltperson eller flere personer som har huset på tomten i sameie, f.eks. som et eierseksjonsforhold eller hvis det gjelder ektefeller som eier et hus sammen. Det har heller ingen betydning om betalingsforpliktelsen påhviler hver deltaker i sameiet for en ideell andel, eller om festeforholdet er formalisert ved ett eller flere dokumenter. Det festeforholdet som taket på 9 000 kr pr. dekar gjelder for, vil uansett være det som består mellom grunneieren på den ene siden og eventuelt personer i et sameieforhold på den andre siden.

SPØRSMÅL NR. 754**Innlevert 8. september 2003 av stortingsrepresentant Morten Lund****Besvart 17. september 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman****Spørsmål:**

«14. mai 2001 sluttet Stortinget seg enstemmig til et forslag fra Senterpartiet med følgende tekst: "Stortinget ber Regjeringen påse at IKT-tilbydere fra hele landet gis anledning til å konkurrere på like fot om leveranser av varer og tjenester til alle departement og direktorat." Bakgrunnen for forslaget var eksempel som næringskomiteen ble kjent med om at distriktsbedrifter ikke fikk oppdrag selv om de var lavest i pris.

Hvordan er dette vedtaket blitt fulgt opp?»

Svar:

Nærings- og handelsministeren har overført saken til arbeids- og administrasjonsministeren som rette vedkommende.

La meg først få presisere at jeg også er svært oppatt av at statlige/offentlige kontrakter om varer og tjenester så langt mulig går til leverandører fra distriktene, men dette bør fortrinnsvis skje når disse er best og/eller billigst.

Til representanten Lunds orientering kan jeg for øvrig opplyse om at en rekke ting har skjedd på området offentlige/statlige innkjøp siden mai 2001, noe som gir virksomhetene større muligheter enn tidligere når det gjelder innrettingen av innkjøpsvirksomheten. Fra 1. juli 2001 trådte et nytt regelverk om offentlige anskaffelser i kraft (Lov om offentlige anskaffelser av 16. juli 1999 (LOA), og Forskrift om offentlige anskaffelser av 15. juni 2001, endret 28. juni 2002, (FOA)). Nytt her er bl.a. at alle offentlige anskaffelser ned til 200 000 kr skal kunngjøres nasjonalt i Databasen for offentlige innkjøp i Norge, (DOFFIN). I januar 2002 fastsatte jeg videre en ny

statlig innkjøpspolitikk. Sentrale punkter her er at innkjøp i prinsippet er et desentralisert ansvar. Det er nå den enkelte virksomhet som er ansvarlig for egne innkjøp, og for eventuell etablering av egne avtaler gjennom lokalt eller regionalt samarbeid. All statlig innkjøpsvirksomhet skal heretter innrettes slik at den fremmer og ikke hemmer konkurransen i markedet. Dette kan skje f.eks. gjennom at store anskaffelser deles opp i mindre enheter slik at flest mulig leverandører kan være med å konkurrere om offentlige oppdrag, uavhengig av størrelse og geografisk lokalisering. Det er for øvrig slutt på å etablere sentrale rammeavtaler i staten, med mindre disse kan virke positivt på utviklingen av konkurranseforholdene i markedet. Dette har medført at f.eks. den sentrale Innkjøpsordningen under Forvaltningsnettsamarbeidet (FNS), opphørte pr. 31. desember 2002.

Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA), ble opprettet av Nærings- og handelsdepartementet fra 1. januar 2003, med hjemmel i LOA. Dette har etter det jeg kjenner til senket terskelen for å klage på statlige/offentlige anskaffelser, og bidratt til å skjerpe nivået på innkjøpsprosessene hos oppdragsgiverne.

Hver for seg og sammen har de ovennevnte tiltak etter min mening bidratt til at de overordnede mål for statlig/offentlig innkjøpsvirksomhet, nemlig likebehandling av leverandører, fri og åpen konkurranse, samt innsyn i beslutningsprosessene, kan ivaretas på en god måte. Etter min mening gir dette også bedriftene ute i distriktene langt større muligheter til å få statlige/offentlige oppdrag, f.eks. innenfor IKT-området, enn det som var situasjonen tidligere.

SPØRSMÅL NR. 755**Innlevert 8. september 2003 av stortingsrepresentant Asmund Kristoffersen****Besvart 15. september 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen****Spørsmål:**

«Hva vil nærings- og handelsministeren gjøre for å få slutt på at frivillige organisasjoner må konkurranseutsettes når de driver helse- og sosialtjenester for stat og kommune?»

BEGRUNNELSE:

Det burde ikke være nødvendig at Frelsesarmeen, Bymisjonen, ULOBA, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke og andre frivillige organisasjoner skal måtte konkurrere med kommersielle aktører for å kunne forsette å drive sitt helse- og sosialarbeid med hel eller delvis driftsstøtte fra stat og kommune. Frivillige organisasjoner har i over hundre år tatt initiativ til tiltak for utsatte grupper. Det bør det fortsatt være rom for. Når en menighet har startet og drevet f.eks. et sykehjem i lang tid og gjort en kjempejobb, så er det ikke bra for fortsatt videre frivillig innsats og samarbeid at kommersielle aktører kan ta over ved rimelige starttilbud. Det bør være mulig å sikre at frivillige organisasjoner slipper å bli utsatt for anbudsprinsippet. Stat og kommuner kan ved presise avtaler forhandle seg fram til kvalitet og kvantitet som står i forhold til driftstøtten. Lov om offentlige anskaffelser synes derimot å stenge for en slik praksis. EØS-avtalen hindrer neppe unntak fra konkurranse-regler for helse- og sosialtjenester.

Svar:

Jeg er, som stortingsrepresentant Kristoffersen, opptatt de av frivillige organisasjonenes engasjement og rolle i det norske samfunnet. Slike organisasjoner tar et viktig samfunnsansvar gjennom målbevisst arbeid for å dekke omsorgsbehov på måter som verken stat eller kommuner fullt ut ivaretar. Samfunnet er derfor tjent med å involvere de frivillige organisasjonene når offentlige myndigheter skal vurdere hvordan og hvilke tilbud som skal gis til allmennheten eller bestemte grupper.

Før jeg kommenterer spørsmålet som reises av stortingsrepresentant Kristoffersen nærmere, vil jeg understreke at anskaffelsesregelverket ikke er til hinder for at frivillige organisasjoner mottar økonomiske bidrag til aktiviteter som statlige eller kommunale myndigheter ønsker å støtte opp under. Gave eller vedtak om støtte som ikke innebærer vederlag for utførelse av konkrete gjenytelser, faller utenfor regel-

verket. Dette vil for eksempel gjelde økonomiske bidrag til organisasjoner som driver forskjellige typer veldedighetsarbeid. Tilsvarende gjelder for støtte til en privat organisasjon som eier og driver sykehjem.

Når det gjelder forholdet mellom anskaffelsesregelverket og tildeling av offentlige kontrakter til frivillige organisasjoner, vil jeg trekke frem følgende:

Lov av 16. juni 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser slår fast at "en anskaffelse skal så langt det er mulig være basert på konkurranse". Samme lov slår også fast prinsippet om likebehandling og ikke-diskriminering av leverandører. Forskrift om offentlige anskaffelser, fastsatt ved kgl.res. 15. juni 2001, gir nærmere regler om kunngjøring og anskaffelsesprosedyrer ved blant annet kjøp av tjenester.

Plikten til å følge anskaffelsesprosedyrene ved anskaffelser av helse- og sosialtjenester, følger av nasjonale bestemmelser og ikke av internasjonale forpliktelser. EØS-avtalen angir imidlertid tilsvarende føringer som lov om offentlige anskaffelser, men uten å fastsette bestemte prosedyrer for selve anskaffelsen.

I arbeidet med ny lov og forskrift (1999/2001), ble det lagt betydelig vekt på at hensynet til likebehandling, habilitet, forutberegnlighet, brukervennlighet og samfunnsøkonomiske anskaffelsesprosesser, skal ivaretas uavhengig av type anskaffelse. Det ble lagt til grunn at rettferdige konkurranser om oppdrag stimulerer til utvikling og forbedring av eksisterende tjenester og at dette er et uttalt mål for samtlige offentlige oppgaver.

Ved konkurranser om omsorgstjenester skal leverandørene i hovedsak behandles ut fra sine kvalifikasjoner, kvalitet på løsninger samt pris. I forhold til disse kriteriene synes de frivillige organisasjonene å stå sterkt i dag. Jeg ser likevel en risiko for at hovedprinsippet om konkurranse ikke i tilstrekkelig grad tar hensyn til det ønskede samfunnsengasjementet fra frivillige organisasjoner.

På bakgrunn av dette, vil Nærings- og handelsdepartementet også se nærmere på forholdet til frivillige organisasjoner i forbindelse med en evaluering av anskaffelsesregelverket som skal igangsettes i høst og gjennomføres i løpet av 2004. I denne sammenheng vises det til brev til Kommunal- og regionaldepartementet datert 11. juni 2003 vedrørende Prosjekt Bostedsløse. En kopi av brevet ble samtidig sendt Stortingets utredningsseksjon.

SPØRSMÅL NR. 756**Innlevert 8. september 2003 av stortingsrepresentant Siri Hall Arnøy****Besvart 15. september 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs****Spørsmål:**

«Ble det i forbindelse med "Alexander L. Kielland"-ulykken utbetalt midler fra Statens petroleumsforsikringsfond?»

Svar:

Det ble ikke utbetalt midler fra Statens petroleumsforsikringsfond i forbindelse med denne ulykken.

"Alexander Kielland"-ulykken fant sted 27. mars 1980. På den tiden var ikke Statens petroleumsfor-

sikringsfond opprettet. Dette skjedde først i forbindelse med "oljeforliket" i 1985 der Statoils andeler i felt, utvinningstillatelser og infrastruktur ble splittet i en direkte økonomisk andel til staten (Statens direkte økonomiske engasjement - SDØE) og en andel til Statoil.

Staten bevilget imidlertid midler i forbindelse med "Alexander Kielland"-ulykken: I behandlingen av St.prp. nr. 37 (1981-82) Om bevilgning av 15 mill. kr under Kap. 832 "Alexander Kielland" Post 70 Tilskott for terminen 1981 vedtok Stortinget å bevilge 15 mill. kr til planlegging og snuoperasjon av "Alexander Kielland". Videre vedtok Stortinget i saldert budsjett 1983 å bevilge ytterligere 13,5 mill. kr til planlegging og snuoperasjon av "Alexander Kielland".

SPØRSMÅL NR. 757**Innlevert 9. september 2003 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo****Besvart 15. september 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten****Spørsmål:**

«Døgnavdelingen ved Hadeland DPS er planlagt avviklet, og pasientene er tildels allerede overført dagavdelinger, eller til andre psykiatriske døgninstitusjoner lengre fra pasientenes hjemsteder. Et alternativt lokalt døgntilbud står ikke klart ved avviklingen av døgnavdelingen ved HDPS. Etter undertegnedes vurdering betyr dette et svekket lokalt behandlingstilbud for berørte pasienter, i strid med opptrappingsplanen.

Vil statsråden gripe inn?»

BEGRUNNELSE:

Omorganiseringer som ledd i å bedre behandlingstilbudet for psykiatriske pasienter er positivt og nødvendig. Men det som skjer ved HDPS framstår i undertegnedes øyne som et grep for å rasjonalisere tilbudet uavhengig av brukernes egne erfaringer og ønsker, og der fokus rettes mot "spennende fagmiljøer" for de ansatte for en gruppe pasienter som først og fremst trenger nærhet og varme fra omsorgspersoner i nærmiljøet mer enn store sentraliserte fagmiljøer langt fra brukernes bosteder. Etter SVs syn bryter det som skjer på Hadeland med Stortingets intensjoner for opptrappingsplanen, særlig knyttet til styrking av

psykiatriske pasienters tilbud i nærmiljøet. Statsråden bør etter SVs syn gripe inn overfor tiltak i regi av helseforetakene som er i strid med Stortingets forutsetninger når det gjelder opptrappingsplanen.

Svar:

Representanten Ballo tar i sin henvendelse opp et sentralt moment i Opptrappingsplanen for psykisk helse, nemlig hensynet til styrking versus omstilling. Jeg vil derfor redegjøre om de premissene som ligger til i planen og departementets oppfølging og styring av denne.

De regionale helseforetakene er forpliktet til å videreføre arbeidet med de godkjente fylkeskommunale planene for styrking av tjenestetilbudet innen psykisk helsevern. Dette har jeg presisert for de regionale helseforetakene i de årlige styringsdokumentene og tillegg nettopp redegjort i eget brev til foretakene for hvordan endringer i de godkjente planene skal håndteres. Jeg mener av hensyn til en god gjennomføring av opptrappingsplanen for psykisk helse at det er nødvendig at foretakene kan vurdere de fylkeskommunale planene delvis på ny, ettersom fylkesgrensene ikke lenger utgjør begrensninger. Men ettersom de fylkeskommunale planene har vært gjen-

nom en omfattende godkjenningssprosses, vurdert av Statens helsetilsyn og med endelig godkjenning i departementet, kan helseforetakene ikke endre planene uten at dette er kommunisert med Helsedepartementet. Derfor skal nye planer som medfører at DPS'er som lå inne i de godkjente fylkeskommunale planene, bortfaller, forelegges departementet. Dette gir departementet mulighet både til å vurdere de endrede planene ut fra helseforetaksloven § 30, og ut fra spørsmålet om dette er akseptable endringer, gitt forutsetningene som ligger til grunn i de tidligere godkjente planene. Saker som framlegges for departementet vil bli forelagt Sosial- og helsedirektoratet for faglig vurdering. Helsedepartementet er kjent med at Sykehuset Innlandet HF arbeider med endringer i forhold til godkjent plan for Oppland fylkeskommune, endringer må håndteres slik jeg ovenfor har beskrevet.

Når det gjelder døgnavdeling ved Hadeland DPS, forutsetter jeg at dette er en sak som inngår i regional plan for Helse Øst som skal vedtas i løpet høsten. Jeg legger til grunn at et spørsmål om avvikling av døgnavdelingen ved Hadeland DPS må vurderes i denne sammenheng. Jeg skal med dette perspektivet derfor følge opp denne saken.

Hva gjelder spørsmålet om avvikling av døgnavdeling her og om dette vil være i strid med opptrappingsplanen og Stortingets intensjoner, vil jeg vise til at det gjennom St.prp. nr. 63 (1997-98) Om opptrappingsplan for psykisk helse 1999-2006, ble lagt opp to strategier som Stortinget sluttet seg til, for det første oppbygging og for det andre en betydelig omstrukturering av tjenestetilbudet noe som anses som avgjørende for å lykkes med opptrappingsplanen. Dette hadde blant annet utgangspunkt i de strukturproblemer som ble dokumentert gjennom St.meld. nr. 25 (1996-97) Åpenhet og helhet. Dette ble videre fulgt opp i St.prp. nr. 63 (1997-98):

"Det er derfor behov for omstrukturering og styrking av fylkeskommunale psykiatriske tjenester til voksne. Disse tjenestene skal ut fra Stortingets behandling av psykiatrimeldingen omfatte psykiatriske sykehusavdelinger, distriktskykiatriske sentre (DPS'er) og privatpraktiserende spesialister. Psykiatriske sykehjem skal enten omgjøres til mer behandlingsorienterte enheter under DPS'er, eller trappes gradvis ned etter hvert som de kommunale omsorgstjenestene bygges ut. Sosialkomiteens forutsetninger legges her til grunn.

Distriktskykiatriske sentre er aktive behandlingsenheter på lokalsykehusnivå som skal gi tilbud om korttids døgnoophold, døgnoophold for lengre tids behandling og rehabilitering, poliklinisk og ambulant

behandling, dagbehandling, samt rådgivning og veiledning overfor kommunale tjenester."

Dette har videre vært utgangspunkt for de fylkeskommunale planene. Omstilling vil ofte innebære at noe bygges opp og noe bygges ned. Vi bør alle ha et felles ansvar for at det i den offentlige debatt i slike saker ikke blir satt et ensidig fokus på det som bygges ned, og at dermed frykten for slike reaksjoner gjør at gode omstillingstiltak, til pasientenes beste, ikke gjennomføres. Samtidig må det selvsagt unngås at det gjennomføres nedbygginger før erstatningstiltak er på plass. Dette vil kunne innebære at sykehjemspregede behandlingstilbud vil bli lagt ned, omstilt eller overført til kommunene. I slike omstillingsprosesser ligger det en utfordring i å skape aksept og forståelse hos brukere og lokalpolitiske miljøer for at endringene skjer for å løfte kvaliteten i det samlede behandlingstilbudet. Dette var noen av utfordringene Oppland fylkeskommune i sin tid sto ovenfor i sin planprosses.

I Helsetilsynets vurdering av planen for Oppland fylkeskommune ble følgende uttalelse gitt:

"[...] generelt er det et problem med den planlagte DPS-strukturen at den i stor grad bygger på flere tidligere psykiatriske sykehjem som ikke er helt hensiktsmessig plassert geografisk, og at det dermed blir vanskelig å få samlokalisert poliklinikk, dag- og døgnenhet i faglige funksjonelle DPS'er."

I tillegg ble det videre anført:

"[...] kommunen i framtiden burde ta et større ansvar for omsorgstilbudet til langtidspasienter, mens en større del av plassene ved sentrene skal brukes til korttidsbehandling og behandling på mellomlang sikt. Flere tilbud bør gis poliklinisk og ambulant. Behovet for døgnplasser vil som følge av dette bli mindre."

Ingen av de fylkeskommunale planene ble imidlertid godkjent uten at det ble gitt enkelte merknader tilbake som det fortsatt måtte arbeides med. Etter at sykehusreformen trådte i kraft forpliktet Helsedepartementet de regionale helseforetakene til å arbeide videre med de merknadene som var gitt til de fylkeskommunale planene, og at disse planene skulle ha status som grunnlagsdokumenter. Om avviklingen av døgnavdelingen ved DPS Hadeland er i tråd med Helsetilsynets planmerknader, vil bli fulgt opp. Jeg vil være bevisst på at Stortingets intensjoner følges, også når de regionale helseforetakene ønsker å gjøre endringer i tidligere godkjente planer.

SPØRSMÅL NR. 758**Innlevert 9. september 2003 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo****Besvart 15. september 2003 av miljøvernminister Børge Brende****Spørsmål:**

«Statens kartverks ulike kontorer er planlagt redusert fra 18 til 12. Også kontoret i Vadsø med sine 8 ansatte står i fare for å bli nedlagt. Finnmark er arealmessig på størrelse med Danmark, med nesten 1 000 kilometers kjørevei fra Vadsø til Tromsø.

Vil statsråden bidra til at kontoret i Vadsø består?»

Svar:

Statens kartverk utreder for tiden en hensiktsmessig og framtidsrettet kontorstruktur for sitt distriktsapparat ut i fra de retningslinjer som ble trukket opp gjennom St.meld. nr. 30 (2002-2003) "Norge digitalt" - et felles fundament for verdiskaping.

Flertallet i komiteen, jf. Innst. S. nr. 275 (2002-2003), var enig at antall fylkeskartkontorer burde reduseres, og at momenter som antall kommuner knyttet til det enkelte kontor, geografisk størrelse og avstander, kompetansebehov i den enkelte region og kvalitet på dagens tjenesteutøvelse var viktige i forhold til denne vurderingen.

Saksordfører Siri A. Meling understreket i debatten 18. juni 2003 på vegne av flertallet at antallet, samt hvilke fylkeskartkontor som skal foreta endringer, må være en vurdering opp til Statens kartverk selv, ut fra de nevnte kriterier.

Statens kartverks forslag vil foreligge i nærmeste framtid. Jeg vil raskt ta stilling til dette. Jeg har merket meg representanten Ballos synspunkter.

SPØRSMÅL NR. 759**Innlevert 9. september 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Vaksdal****Besvart 19. september 2003 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman****Spørsmål:**

«Vil statsministeren ta initiativ til en gjennomgang av ulykker på norsk kontinentalsokkel for å klarlegge årsaks- og ansvarsforhold, samt bidra til at den norske stat, som den største aktør på sokkelen, i langt større grad bidrar til at etterlatte og skadede får nødvendig oppfølging og hjelp både økonomisk og på annen måte?»

BEGRUNNELSE:

Det norske oljeeventyret har gjennom mer enn 30 år vært svært viktig for norsk økonomi og bidratt til verdiskaping, sysselsetting og industrireiseing over store deler av landet.

Oljenæringen har bidratt til at vi innen dette fagområdet er i verdenstoppen i teknologiutvikling og i tillegg sikret oss enorme inntekter som i dag best kan synliggjøres ved at vi har nærmere 800 mrd. kr "på bok" og er et av verdens rikeste land.

Men også denne medaljen har dessverre sin bakside. Et eksempel på dette er våre pionerdykkere som

grunnet ekstreme påkjenninger ofte sliter med alvorlige senskader etter dykking på sokkelen. Disse har gjennom en årrekke fått en svært dårlig behandling fra myndighetenes side, og flere har dessverre i desperasjon og fortvilelse tatt sitt eget liv. Etter initiativ fra Fremskrittspartiet, ser det heldigvis ut til at de iallfall nå kan få økonomisk hjelp, helsen får de dessverre aldri tilbake.

Et annet eksempel er de mange etterlatte, overlevende og skadede etter ulykker på sokkelen. Noen av disse har mottatt erstatning fra forsikringsselskaper eller arbeidsgiver, mens andre igjen har falt mellom to stoler og ikke fått oppfølging verken økonomisk eller på annen måte.

Mange etterlatte og overlevende føler seg i dag helt glemt av samfunnet og sliter med svært vanskelig økonomi.

Etterlatte og overlevende etter eksempelvis "Deep Sea Driller"-ulykken i mars 1976 har problemer med juridisk rett til oppfølging og hjelp, men det må være grunn til å sette spørsmålsteget ved samfunnets moralske ansvar overfor disse. Ingen kan bringe

deres kjære tilbake, men samfunnet må ikke glemme dem og andre i samme situasjon.

Svar:

Storingsrepresentant Øyvind Vaksdal har stilt statsminister Kjell Magne Bondevik et spørsmål til skriftlig besvarelse. Spørsmålet er oversendt til meg som arbeids- og administrasjonsminister som rette vedkommende til å besvare spørsmålet.

Etter petroleumsloven og arbeidsmiljøloven har Oljedirektoratet et ansvar for å granske alvorlige ulykker og nestenulykker som en del av det ansvaret som tilsynsmyndigheten har etter dette lovverket. Granskingen innebærer blant annet å klarlegge de direkte eller utløsende og bakenforliggende årsaker til hendelsene for å finne fram til tiltak som kan forebygge lignende hendelser i fremtiden. Når det er nødvendig eller hensiktsmessig, foregår granskingen i samarbeid med andre tilsynsetater, enten som bistandsetater eller at etatene kobles inn fordi de har selvstendig tilsynsansvar.

Politiet og påtalemyndigheten har gjennom straffeprosessloven og påtaleinstruksen en ubetinget plikt til å iverksette etterforskning ved alvorlige ulykker og branner også i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen. Plikt og rett til å iverksette etterforskning kan også dekke forhold ut fra mer skjønnsmessige kriterier, for eksempel om det er grunn til å anta at det foreligger brudd på sokkelregelverket, om det er voldt fare for menneskers liv og helse, miljøet eller betydelige materielle verdier. Gjennom Riksadvokatens rundskriv av 11. juni 1996 og Samarbeidsavtale mellom politi/påtalemyndighet og Oljedirektoratet gjelder en ordning hvor Oljedirektoratet normalt bistår politiet ved denne type etterforskning. Bistand til politiet og gransking ut fra hensynet til oppfølgingsansvaret som tilsynsmyndighet vil derfor ofte foregå parallelt.

I enkelte tilfeller kan granskingen, i hvert fall i en innledende fase, være overlatt til virksomheten selv ut fra en skjønnsmessig vurdering av de opplysningene en har i innledende fase. Ved ytterligere opplysninger kan Oljedirektoratet velge å igangsette egen gransking. Rapporten til selskapet vil dermed i flere saker kunne utgjøre det faktagrunnlaget som Oljedirektoratet vil måtte bygge på i sin oppfølging av saken. Den ansvarlige, som kan være operatøren, entreprenøren eller arbeidsgiveren, er pålagt etter regelverket å granske nærmere definerte hendelser i egen organisasjon eller der virksomheten har vært medvirkende og bruke denne aktivt i egen virksomhet.

Lovverket gir i dag i tillegg adgang til at det offentlige kan nedsette *særskilte undersøkelseskommisjoner* for gransking av enkeltulykker. Siden oppstarten av petroleumsvirksomheten på norsk sokkel er det nedsatt fire slike kommisjoner for henholdsvis

"Bravo"-utblåsningen 1977, "Alexander L. Kieland"-ulykken 1980, dykkerulykken på "Byford Dolphin" 1983 og "West Vanguard"-utblåsningen 1985.

Felles for særskilte kommisjoner er at de kan nedsettes for å granske storulykker, det vil si ulykker som har medført tap av et antall menneskeliv og/eller betydelige materielle verdier. Et annet kriterium er at fastleggelse av årsaksforholdene vurderes som så komplisert og arbeidskrevende at det finnes formålstjenlig med en særskilt kommisjon. Andre hensyn som ifølge regelverket kan gjøre særskilte kommisjoner berettiget, kan være behov for uavhengighet, allsidig kompetanse og/eller at arbeidet blir utført spesielt raskt og grundig.

Jeg mener at dagens system for gransking av uønskede hendelser innen petroleumsvirksomheten foregår på en forsvarlig måte. Det er imidlertid viktig å sette strenge krav til det offentliges egen rolle og mulige medvirkningsansvar i forbindelse med alvorlige hendelser. Derfor er det svært viktig at slike granskinger fremstår som så uavhengig som mulig. Derfor foreslo Regjeringen ved fremleggelsen av St.meld. nr. 7 (2001-2002) Om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, at det ble etablert en fast undersøkelseskommisjon for petroleumssektoren. Stortinget gav sin støtte til dette. Jeg ønsker imidlertid at det nye Petroleumstilsynet, som skal ha myndighetsansvaret for sikkerhet og arbeidsmiljø i petroleumsvirksomheten fra årsskiftet 2003/2004, blir etablert før en går videre med arbeidet å etablere en slik fast kommisjon. Petroleumstilsynet som blir skilt ut fra Oljedirektoratet, etableres for å skille bedre mellom ressurs- og sikkerhetsmessige vurderinger. Gjennom dette sikres uomtvistelig legitimitet i sikkerhetsspørsmål. Petroleumstilsynet, som skal være mer synlig på sokkelen, vil ha oppfølging og gransking av ulykker og nestenulykker som et viktig og prioritert oppfølgingsområde.

Arbeidstakere i petroleumsvirksomheten er, i likhet med arbeidstakere i andre yrker, omfattet av ulike trygde- og forsikringsordninger ved yrkesskade og -sykdom. Ved yrkesskade og visse likestilte sykdommer, jf. folketrygdloven §§ 13-3 og 13-4, gis det såkalte yrkesskadefordeler etter folketrygden. Fra 1. januar 1990 trådte yrkesskadeforsikringsloven i kraft. Denne loven pålegger arbeidsgiver en plikt til å tegne forsikring til dekning av yrkesskade og -sykdom for arbeidstakere. Særytelsene fra folketrygden er ikke ment å skulle gi full dekning for de faktiske utgifter og inntektstap som vedkommende er påført. Yrskadeforsikringen er ment å skulle dekke differansen mellom særytelsene fra folketrygden og de faktiske utgifter og inntektstap. Dersom de nærmere erstatningsbetingede vilkår er oppfylte så vil også oljeselskapene kunne bli erstatningsansvarlig for økono-

misk tap som følge av forvoldt skade på arbeidstakere i petroleumsvirksomheten.

Regjeringen viser til de etablerte ordningene for ivaretagelse av arbeidstakere og de pårørendes rettigheter, men er samtidig klar over at det i helt ekstraor-

dinære tilfeller vil kunne være behov for etablering av særskilte ordninger, jf. den nylig fremlagte stortingsmeldingen om kompensasjonsordninger for pionerdykkerne i Nordsjøen.

SPØRSMÅL NR. 760

Innlevert 10. september 2003 av stortingsrepresentant Petter Løvik

Besvart 17. september 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Ei gruppe på Sunnmøre har ei tid arbeidt med planer om å starte fiske i Sørishavet, i det området som vert forvalta av kommisjonen for bevaring av marine ressursar i Antarktis (CCAMLR). Gruppa har fått avslag på søknad om innføring i norsk merkeregister, og meiner at dette avslaget vil stoppe prosjektet og dermed svekke Noreg si framtidige stilling i området.

Vil fiskeriministeren medverke til at også norske båtar får delta i utnyttinga av dei store og viktige ressursane i Sørishavet?»

GRUNNGJEVING:

Prosjektet med å starte norsk fiske i CCAMLR-området er svært spennande både fordi det opnar nye moglegheiter for næringsutvikling og fordi det vil vere fordelaktig om norske fiskefartøy deltar i eit regulert og ansvarleg fiske i CCAMLR-farvatn. Dette farvatnet har store utnyttbare ressursar, og det er viktig at Noreg skaffar seg historiske rettar til fiske i dette området.

Svar:

Innleiingsvis må det presiserast at spørsmålet reiser ulike problemstillingar, som vi må halde åtskilt. Samstundes må vi sjå dei ulike elementa i vår fiskeripolitikk i samanheng.

For det første går det eit klårt skilje mellom fartøy som har driftsgrunnlag i NØS, og fartøy som ikkje har slikt driftsgrunnlag. Det er eit hovudprinsipp for registrering av norske fiskefartøy at dei har driftsgrunnlag i regulerte norske fiskeri. Vi ønskjer ikkje ein flåte under norsk flagg som driv uregulert aktivitet i internasjonalt farvatn. Vår nære historie med utanlandske fartøy i Smuthullet skulle vere grunngeving god nok for eit slikt standpunkt.

For det andre; i strukturdebatten har alle vore

samde om at vi har overkapasitet i så vel norske fiskeri som i internasjonalt fiske. Det er viktig for meg å sikre at den norske fiskeflåten har eit driftsgrunnlag som sikrar lønnsemd. Difor har vi fremma forslag om og fått fleirtal på Stortinget med på å setje i verk tiltak i heile den norske fiskeflåten som kan redusere kapasiteten, for med det å legge til rette for betre lønnsemd. Det vil virke i motsatt retning om vi skal opne det norske merkeregisteret for fiskefartøy som ikkje har noko driftsgrunnlag i det heile tatt i Noreg.

Vidare har Noreg tidlegare søkt å løyse problem knytte til dårleg ordreinngang på skipsverft ved å byggje fiskebåtar - ein kan nemne trålarar til Burma og Ghana, og sist linebåtar til Antarktis, dei kjente "Glacialbåtane." I dei første tilfella utvikla det seg til økonomiske skandalar, og "Glacialbåtane" har anten vore i arrest eller har ende opp i fiske under russisk flagg i Barentshavet. Med det har dei først skada norsk omdømme i Antarktis-samanheng, og deretter auka presset på ressursane i nord.

Noreg har eit ansvar for å medverke til ansvarleg ressursforvaltning også utanfor norske farvatn. Dette gjeld særleg i område der vi er medlem av dei relevante regionale organisasjonane, som i Sørishavet. Også difor ønskjer vi ikkje å føre fartøy som ikkje har driftsgrunnlag i regulerte fiskeri, inn i det norske merkeregisteret, som ville vere tilfellet i den aktuelle saka.

I den aktuelle saka har det blitt borte i media at Utanriksdepartementet har understreka at det er i norsk interesse å være representert i regulerte fiskeri. Det er Fiskeridepartementet samd i.

Fiskeriministeren, og Regjeringa, er interessert i å nytte ressursar som måtte bli tilgjengeleg for Noreg og norske fiskefartøy i Sørishavet, i eit regulert fiske. Det er difor no sendt ein søknad på vegne av eit norsk linefartøy som ønskjer å fiske på regulerte bestandar i Sørishavet til organisasjonen som forvaltar området, CCAMLR, om å få tildelt kvote til Noreg. Dette

fartøyet har også driftsgrunnlag i NØS. Søknaden vil bli handsama på årsmøtet i CCAMLR i november.

På denne måten medverkar vi både til å styrke driftsgrunnlaget for den eksisterande norske fiskeflåten, som er Regjeringas hovudmål i strukturpolitikken, og å legge til rette for at fartøy under norsk flagg er til stades i området.

Før vi veit kor stort kvotegrunnlag Noreg vil få i regulert fiske i Sørishavet (CCAMLR-området), og før vi veit i kva for grad dette kan nyttast av den eksisterande norske fiskeflåten, som treng fleire bein å stå på, ser eg det ikkje som aktuelt å opne for at fartøy utan driftsgrunnlag korkje i Noreg eller i regulerte fiskeri i Sørishavet kjem inn i merkeregisteret for

norske fiskefartøy, og på den måten medverkar til ytterligare å auke kapasiteten til ein fiskeflåte som alle er samde om er for stor.

Eit viktig tilleggselement med hensyn til kontroll og handheving er det faktum at vi kan reagere overfor fartøy med fiskerettar i Noreg med å trekkje tilbake disse, dersom dei bryt reglane for fiske i andre farvatn. Overfor fartøy som ikkje har rettार i Noreg har vi færre praktiske sanksjonsmiddel. Vi ønskjer at norske fartøy overheld regelverket, same kvar dei driv fiske. Også difor ønskjer eg at det er den eksisterande norske fiskeflåten som får adgang til å fiske på norske kvotar i Sørishavet.